

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni št. 38 — Cena oglasov po dogovoru.
Odprto vsak delavnik od 10. - 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čehovni račun št. 11/5002

Leto II. Štev. 43

GORICA DNE 24. OKTOBRA 1946.

Cena L. 5.—

GOSPOD GOVORI BOGOLJUBNI DUŠI

Strašno žalostno je, da se duše trgajo od Boga in izdajajo v robstvo satanovo. To je žalost za nebo samo. — Hočeš pomagati, da se duše rešijo? Z veliko radostjo nosi križ, duša krščanska, ker po križih delim milosti. Vedi, da si pozvana,

da mi slediš na potu Kalvarije, po katerem sem jaz hodil. Ne preštevaj dni, kdaj bo končano tvoje trpljenje; ko prideš v nebeško slavo, boš žalostna, ker nisi več trpela, da bi me bolj prosjavila.

„Jaz sem za to rojen in sem za to prišel na svet, da spričam resnico“

Te besede je govoril Jezus pred rimskim oblastnikom Pilatom. Te besede veljajo tudi o Cerkev, ki je skrivnostno telo Kristusovo in ima isto poslanstvo kot njen nevidni poglavar. Prav te besede veljajo tudi o vsakem pravem duhovniku.

Naš list je glasilo katoliških Slovencev in kot tak je bil ustanovljen samo za to, da spriča resnico v sedanji dobi, ko tako oblastno in nasilno nastopata laž in prevara. Vsaka stran našega lista vam priča, da skušajo njegovi izdajatelji in sodelavci ostati čim bolj zvesti tej svoji nalogi.

Zato se pa zelo čudimo, kako je mogoče, da toliko ljudi, ki vendar ljubijo resnico, tako strastno sovražijo naše glasilo ter z najstrašnejšimi grožnjami odvrta njegove prijatelje od njega. Ta gonja proti našemu glasilu je po deželi že tako strastna in biazna, da moramo smatrati naše odkrite prijatelje in podporne za prave junake značajnosti in verskega prepričanja. Na te naše prijatelje smo tako ponosni, kakor na mučenca našega glasila župnika Izidorja Zavatlava. Naj ne opešajo, ampak naj bodo ponosni, da jih je Bog izbral za spoznavalce resnice v dobi zmagoslavja laži!

S tistimi, ki nas sovražijo in preganjajo, dobro vedo, da lažjo in nam delajo krivico, ne moremo zgubljati besed, ker jih v svoji trdovratnosti nečesto sprejeto. So pač slepci, ki hočejo taki ostati.

Tistim pa, ki nas sovražijo iz zaslepljenosti, ker jih pač razni zvodniki hujskajo proti nam, bi radi povedali jasno besedo.

KDOR SE NEKOLIKO POTRUDI IN PREBERE NEKAJ ŠTEVILK NAŠEGA LISTA, SE LAHKO PREPRICA, DA NI ČLOVEKA NA SVETU, KI BI GA NAŠE GLASILO SOVRAŽILO. MU KAJ HUDEGA ZELELO ALI GROŽILO. Kako moreš torej sovražiti in preganjati stvar ali človeka, ki ti nič hudega ni storil in ti le dobro hoče, ko si vendar kot kristian dolžan celo sovražnike ljubiti in ko ti vsako sovražstvo nezmotljivo zapira vrata v nebesa, za katera si ustvarjen?

RES PA JE, DA SE NAŠE GLASILO BORI ZOPER LAŽ IN POGUBNE ZMOTJE, ZOPER VSAKO KRIVICO, TUDI NARODNO IN SOCIALNO, ZOPER HINAVŠČINO IN VSAKO ZLO DEJANJE, KI KVARI NAŠE LJUDSTVO IN MU JEMLJE ZNAČAJ IN UGLED POSTENJA IN NARODNE TER VERSKE ZAVEDNOSTI.

Ti, ki praviš, da ljubiš naš narod in da mu hočeš le dobro in da se boriš za njegovo svobodo, povej vendar, kako moreš zani-

čevati tiste, ki iz našega lista zajemajo vse tiste vrline, ki jih je naš narod najbolj potreben? Priznaj, da ne misliš, kaj delaš, in da si v veliki zmoti. Naši sovražniki morejo biti dosledno le sovražniki resnice, pravičnosti in dobrote. Proti nam se morejo boriti le tisti, ki se ne boje niti boja proti Bogu samemu in njegovi Cerkev.

In taki hodijo po zelo nevarni poti. Ti ubogi ljudje niso le v nevarnosti, da se zvrnejo v grob, kateremu tak noben zemljan ne uide, ampak so v veliki nevarnosti, da jih Bog pahne od sebe v kraljestvo večne teme, sovraštva in obupa.

PRIJATELJ, POMISLI Vendar, kaj delaš! LJUDI RESNICO IN GOTOVO NAM BOŠ DOBER!

Katoliški misijoni

Kje so misijoni?

Misijoni so povsod tam, kjer sveta Kristusova Cerkev še ni tako razširjena in utrjena, da bi bila vsem dostopna s svojimi zakladi in svojim vodstvom. Med katerimi narodi oziroma v katerih deželah je Cerkev še tako? To bomo razvideli iz sledečih podatkov o verski razdelitvi človeštva, ki je narejena po najnovejših, kar se da zanesljivih statistikah.

Vse človeštvo, kar ga je na zemlji (če so še na kakem drugem planetu ljudje, nimamo pojma), se deli po veri v kristjane in nekristjane. Kristjanov je 704 milijonov, nekristjanov pa 1 milijardo 349 milijonov in pol.

Kristjani se dele v katoličane, od Cerkev ločene kristjane in krivoverce. Katoličanov je 375 milijonov, ločenih 143 milijonov, krivovercev pa 185 milijonov.

Nekristjane bi razdelili v 4 skupine: jude, mohamedance, pogane in brezverce. Judov je 16 milij., mohamedancev vsaj 260 milij., pogani 963 milj. in brezvercev 110 milijonov.

Pogani so seveda zelo različnih ver, od katerih navedemo samo poglavitne skupine: budistov je 213 milij., konfuceistov 350 milij., hindu 250 milij., šinto 16 milij. in ostalih 126 milijonov.

Med večino ločenih in krivovercev Cerkev danes ni dovolj zasidrana in vidna, med nekristjani pa sploh ne. Zato spadajo v misijonsko polje v glavnem vse nekatoliške dežele in narodnostne skupine. To se pravi, da misijoni zajemajo oziroma morajo zajeti 1.678 milijonov ljudi, to je vse človeštvo, razen 375 milijonov katoličanov oziroma ljudi katoliških dežel. Toda kdo ve, če ne bo marsikatera katoliška dežela v bodoče postala spet misijon-

ska? Vsekakor: ogromna naloga čeka Cerkev, katoličane, tudi tebe, ki to bereš...

Misijonska mašna družba (MMD)

Lep in lahek ter na vse strani koristen način, kako pomagati zlasti slovenskemu misijonskemu delu ter obenem črpati milosti zase in za svoje drage je ustanova Misijonske mašne družbe.

Misijonska mašna družba je bila ustanovljena in potrjena od cerkvenih oblasti sredi prve svetovne vojne 1913. Večne svete maše, ki so se poslej vsa leta vestno opravljale v Misijonski v Grobljah, se opravljajo zdaj v cerkvi Sveta Jezusovega v Ljubljani.

Je pa v resnici velika sreča pred Bogom, biti član Misijonske mašne družbe! Saj more in mora vse član te mašne družbe navdajati tolažljiva zavest, da se daruje zanje v življenju in po smrti vsak dan sv. maša in da z vplačano članarino obenem prispevajo za tako važne in pomoči potrebne misijone slovenskih misijonarjev lazarisov med pogani. Zaradi tega se ta mašna družba imenuje MISIJONSKA mašna družba.

Sadov nešteti svetih maš pa so in bodo deležni tudi tisti, ki jih kdo drug vpiše v to družbo, čeprav brez njihove vednosti, n. pr. iz bogoljubnega namena, da jim Bog podeli milost spreobrnjenja.

Neprecenljivo dobroto pa naklonimo tudi našim dragim rajnikom in vobče vernim dušam v vicah, če z njihovim vpisom v Misijonsko mašno družbo poskrbimo, da se bodo zanje darovale večne svete maše.

Misijonski gorečnosti vsakega pobožnega se prepušča, da prostovoljno in radovoljno daruje poleg obvezne, enkrat za vselej plačane članarine (zdaj 50.— Lir) še kaj več za delo slovenskih misijonarjev lazarisov med pogani in da pridobiva tudi svoje sorodnike in znanke za Misijonsko mašno družbo, posebno pa, da sodeluje pri širjenju misijonske misli.

Kdor želi postati član MMD ali celo še druge vpisovati v MMD, naj pošlje svoje ime oziroma ime in novih članov na naslov »Misijonska mašna družba« Via Pompeo Magno 21, Roma. Obenem lahko pošlje tudi še članarino, ali pa naj javi, da mu pošlje vodstvo Misijonske mašne družbe za Italijo položnico.

Je to proces, ki se je končal še predno se je začel. Vrtil pa se je zato, da pokažejo ljudstvu na znotraj, da se nikogar ne boje. Maršal Tito je govoril tiste dni tako: »Na Hrvaškem je bilo med mladino nekaj omanjavanja, češ da se naša ljudska oblast zaradi mednarodnega položaja ne upa podvzeti korakov proti Stepinčevemu zločinskemu delu, sedaj pa nasprotno vidi ljudstvo, da nebene slabo delo ne bo ostalo nekažnovano.« (Slov. por. 4. okt.)

Odmev doma in v svetu

Toda zdi se, da ni vse ljudstvo tako sodilo kakor Tito. Poročajo namreč, da so bile cerkve ves čas procesa polne vernikov, ki so molili za svojega škofa. Ko so od Hrvatov zahtevali, naj podpišejo resolucije za obsodbo škofa, se je mnogo delavcev uprlo, med njimi tudi skupina 7 tisoč železničarjev.

Se bolj ko med jugoslov. narodom je izžval proces proteste v zunanjem svetu. Ker je bil proces javen, so mu prisostvovali tudi tuji časnikarji, ameriški in angleški konzul in sam papežev nuncij. Časnikarji so pošiljali poročila svojim listom, ki so pa precej drugačna od tistih, ki so jih objavili jugosl. časopisi.

Prvi je protestiral Osserv. Romano, ki je že med procesom poudaril, da sta dva dokumenta, na katerih se je državni tožilec najbolj skliceval, ponarejena.

Protestiral je namestnik ameriškega zunanjega ministra Dean Acheson, ki je izjavil, da sta povzročila proces in obsodba mons. Stepinca zaradi nepravilnega postopka veliko razočaranje in zaskrbljenost v ameriški javnosti. Protestirali so državni poslanci v državi Peru in v Braziliji. Protestirali so škofje in verniki vsega sveta: kardinali Griffin, Spellman, Schuster, Tappouni, veliko število škofov in nadškofov od Japonske, Južne in Severne Amerike pa do Iraka. Od povsod prihajajo v Vatikan brzojavi, v katerih verniki in škofje obsojajo krivično obsodbo mons. Stepinca.

Izobčenje krivcev

Posebno strogo je nastopila sv. stolica. Sv. konciljska kongregacija v Rimu je slovesno razglasila, da so po cerkvenih kanonih zapadli izobčenju iz sv. Cerkev vsi tisti, ki so fizično ali moralno pomagali pri aretaciji in obsodbi nadškofa mons. Stepinca. Odvezati jih more le sv. oče. Kdo so med njimi? Gotovo sodniki, hrvaški ministri in poglavar države.

»Moja vest je čista!«

Dočim je jugoslov. sodišče igralo tako klavirno vlogo ter izžvalo toliko protestov po vsem svetu, je mons. Stepinac samo pridobil na ugledu doma in v vsem kulturnem svetu. Očividci so nam pravili, da je bil njegov zagovor pred sodniki, ki je trajal 38 minut, nekaj veličastnega. Govoril je baje kakor kateri svetih očetov. Škof ni zagovarjal sebe, ker mu ni bilo treba, saj je izjavil: »Moja vest je čista.« Pač pa je bila škofova beseda obtožba režima v Jugoslaviji in njegovega postopanja s Cerkvijo.

Mati in sin

Poleg škofa stoji njegova mati: starka je izgubila že enega sina, ki so ji ga Nemci ubili. Sedaj so ji vzeli še njenega velikega »Jozeta«. Sv. oče ji je poslal poseben blagoslov, ki ji ga je prinesel mons. Hurley. Kaj si misli uboga mati? Gotovo to, kar si je mislila Mati tožja, ko je zvedela, kako krivo so Judje Jezusa sodili in obsodili.

Nadškof Stepinac je odklonil vsako prošnjo za pomilostitev, ker se zaveda svoje nedolžnosti in krivice obsodbe.

Prih. ponedeljek izide 2. štev. »PASTIROKA«

Zagrebski nadškof dr. Stepinac

in njegova obsodba

Ko je pisal škofu Timoteju, je sv. Pavel izjavil: »Bog nam ni dal duha boječnosti, ampak moči in ljubezni in razumnosti.« Takšen se je pokazal zagrebski nadškof mons. Alojzij Stepinac pred Titovim ljudskim sodiščem v Zagrebu: poln moči in ljubezni in razumnosti, tako da ga danes oljuduje ves kulturni svet, katoliški in nekatoliški.

Njegovo življenje

Mons. Stepinac je mož v najboljših letih. Ima 48 let. Rodil se je blizu Zagreba leta 1898. V prvi svetovni vojni je bil vojak. Potem je stopil na univerzo in študiral poljedelske vede. Potem ga je Bog poklical za svojega duhovnika. Šel je študirat bogoslovje v Rim v slavni zavod Germanicum, kjer so študirali tudi razni slov. veliki možje, kot: kardinal Missia, škof Srebrnič, dr. M. Opeka, Silvij Sardenko, dr. A. Ušeničnik, i. dr. Za duhovnika je bil posvečen l. 1920. Štiri leta nato je postal zagrebski pomožni škof in po smrti mons. Bauerja njegov naslednik leta 1937. Bilo mu je 29 let.

Med nemško zasedbo Jugoslavije in Paveličevim režimom je msgr. Stepinac vedno ostal na svojem mestu in vršil svojo službo. Ves čas bojev med partizani, četniki, ustasi in Nemci na Hrvaškem niso nikoli očitili mons. Stepinca, da drži s komer koli. Ostal je škof vseh in pomagal vsem. Tudi ko je maja 1945 zavladel na Hrvaškem Tito, mu sprva niso očitili nič hudega. Nekaj dni je pač bil aretiran, toda kmalu so ga izpustili, da je mogel še naprej vršiti svojo škofovsko službo. Prvi večji napadi nanj so se začeli po objavi znamenitega pastirskega pisma jugosl. škofov lani sept. meseca, v katerem se škofje priitožujejo, da v novi Jugoslaviji ni verske svobode. Bil je tudi parkrat napaden od poulične druhali, toda do hujših nastopov od strani državnih oblasti ni prišlo.

Aretiran

Stvari so se začela slabšati letos poleti. Tito, Bakarić in Hebrang so imeli drug za drugim govore, v katerih so hudo napadli katol. Cerkev v Jugoslaviji in posebno škofa. Grozili so z represalijami, če se Cerkev ne naha »vmešavati v politiko.« Zagrebom je sledila toča še predno

smo pričakovali. Ko se je v začetku sept. začel proces proti skupini že dolgo časa zaprtih ustašev in križarjev, se je zdelo oblastem primereno, da obdolžijo tudi nadškofa Ste-

Nadškof Stepinac govori sodnikom

pinca delovanja zoper narod in ga zapro. Le deset dni je bil škof aretiran in že je prišel pred sodišče, ki ga je po več dnevih razprave obsodilo na 16 let prisilnega dela. (Zelo značilno je to, da je bil škof le 10 dni v preiskovalnem zaporu, ostali obtoženci pa več mesecev.)

Sodba

Očitki, ki jih je državni tožilec naprtil mons. Stepincu, so navadni zločini, ki jih naprtijo preganjavei Cerkev vsakemu duhovniku in škofu od Kristusovih časov dalje: žalitev Njegovega Veličanstva, sovražnost proti državi ali škodljivost ljudski korist. Posebnost je morda bila le obtožba, da je nadškof nasilno prekrševal pravoslavne šibe. Proces se je vršil tako, kakor se morajo vršiti vsi taki procesi pred ljudskim sodiščem, to se pravi, da se ni vršil zato, da bi spoznali, ali so obtoženci krivi ali ne, temveč so bili obtoženci že vnaprej proglašeni za krive in obsojeni. Zato je C. sser. Romano pravilno zapisal, da

LJUBA MATI BOŽJA SVETOGORSKA!

VII.

Ne morem drugače, še Ti pišem o Missiu. Missia je bil eden. Mi ga niti od daleč nismo bili vredni. Narod, ki svojih velikih mož ne časti, jih vreden ni. Kako nemarni in leni smo bili, da mu nismo izdali dostojnega življenjepisa v dolgih desetletjih! Vem, da ga je za stoletnice rojstva pripravljala »Sarovca«, dr. Opeka, ljubljanski kanonik. Za

goriško dobo je sodeloval pri tem življenjepisu dr. A. Pavlica. Ko je dr. Opeka omahnil, je dobil rokopis Missijev nekdanji dvorni kaplan kanonik Šiška. V deželo je prihrumel sovražnik, da ni mogel iziti ne Missijev življenjepisa, ne Jegličev. Kje je sedaj ta, kje oni? Če so ju dobili oni vandali slovensko kulturo, ki po Primorskem še sedaj kriče o slovenstvu (lažnivci so bili in bodo, to je v njihovem bistvu), sta šla seveda oba v Vevče v stope, če ju niso sežgali. Jadrna nam majka!

Ali ste videli Missia n. pr. tisti popoldan 20. maja 1898. ko je prihajal med svojo novo čredo, kako je

to goriško čredo blagoslovil? Kako je blagoslovil poprej ljubljansko čredo, ko so ga kanoniki in bogoslovci vodili za slovesno mašo po škofski cerkvi? Vi niste videli, so pa drugi. Ko je prišel iz Gradca v Ljubljano, ga je javno mnenje (liberalnih listov) hotelo razglasiti za nemčurja, če ne celo za Nemca. O božičnici v Lichtenturnovem zavodu l. 1896. ga je videla in slišala ljubljanska dekle, potem pa doma navdušeno pravila: »Kako je ljubezniv in kako lepo slovensko govoril!« Kako lepo mera šele sedaj pri Tebi govoriti, o Marija!

Siromak

Proces proti ljubljanskemu škofu

dr. Gregoriju Rožmanu pod drobnogledom nepristranskega opazovalca

1. Izmišljeni očitki

Ljubljanskemu škofu dr. Rožmanu so komunisti podtaknili zločine, ki jih je zmožna samo še satanska zloba. Za vsako ceno bi radi vzeli temu visokemu cerkvenemu dostojanstveniku ugled, ki ga uživa pri vsem zares vernem slovenskem ljudstvu. Njegova odlična škofova osebnost je znana tudi širnemu katoliškemu svetu. Udeleženci Euharističnega kongresa v Ljubljani l. 1935. in kongresa Kristus Kralja l. 1939. so z največjim spoštovanjem govorili in pisali o delavnosti škofa Rožmana za krščanski preporod slovenskega naroda. In tega škofa je komunistična klika postavila pred vojaško sodišče za vojne zločine. Razprava je pa pokazala nasprotno od tega, kar so komunisti hoteli. Pokazala je, da je vsa gonja proti škofu le zato, ker kot čuvár krščanstva v škofiji ni smel biti mutast pes in ni hotel tuliti z volkovi. Najtežje očitke je pobil glavni obtoženec sam, Rupnik, ki v svojem položaju pač ni mogel pričakovati nagrade od svojega škofa; saj mu je obtožnica ljudskega sodišča, še preden je ljudstvo zanj sploh zvedelo, napovedala, da je že sklenjena smrtna obsodba in da je zato javna razprava samo še formalnost. Kateri so bili glavni očitki proti škofu? Sledeči:

1. da je bil škof organizator Vasiških straž. Rupnik, vojaška osebnost, je na ta očitke, proti želji tožiteljev, javno pred vso dvorano izjavil, da je škof »dal odboru VS samo streho, v stvari same se pa ni vmešaval« (Sl. Por. 23. avg. 1946. str. 4).

2. da je dajal škof po svojih duhovniških pobijati Slovence. Rupnik je priznal, da so domobranci kot redna vojaška formacija imeli kurate. Dobesedno je pa izjavil: »Škof mi je rekel, da absolutno ne dovoli, da bi nosili duhovniki orožje in se vmešavali v borbe« (Sl. Por. 23. avg. 1946. str. 4). Ker so bili kurati večkrat ogroženi, jim je pozneje dovolil samokres za osebno samobrambo, kakor jih imajo kurati vseh vojsk.

Kolikor je znano, so se kurati držali svojih vojaških predpisov. Če se pa kateri ali pokoraval in se je poleg dušebrižnih dolžnosti vmešaval še v vojaške, tega ni kriv škof. Potem bi bil tudi škof kriv Mikuževga nečednega življenja, vmešavanja v partizansko politiko in borbo. On in Lampret sta pa res hodila z brzostrelkami okrog. Pa naj bi tudi kateri vročekrvni kurat prekorajčil meje svojih pravic, gotovo je, da si ni nobeden omadeževal rok s kakšnim umorom. Kaj šele, da bi škof koga za taka dejanja pooblastil.

Toda odkod izvira to, da tako radi podtikajo kuratom in duhovnikom sploh surovost, uboja, klanje, umore? Resnica komuniste same preveč daje v obraz. Treba jo je vreti na druge. Kdo še ne ve, da je dr. Natlačena ubil komunist preoblečen v duhovniško obleko? Seveda so se že tistega dne »pobožne ofarske duše« s prepričanimi komunisti vred zgrajale nad podlostjo škofa in duhovnikov, ki morijo celo »svojega bana«? Par dni pozneje je komuni-

stično podtalno časopisje prineslo vest o »posrečeni likvidaciji izdajalca Natlačena«. Če so bili komunisti zmožni v duhovniški obleki moriti sredi Ljubljane, ali ni mnogo lažje kje na deželi preobleči svojega rablja v duhovniška oblačila in ga z nožem ali puško slikati pred ubogo žrtvijo? Toliko je vreden njihov dokaz s slikami o duhovnikih, ki morijo, koljejo. Zakaj si pa pod nobeno sliko ne upajo napisati imena »duhovnika-izdajca«? Preveč ljudi bi reklo: »To pa ni naš gospod!«

3. da je škof za Hitlerja sprejemal prisego domobrancev. Tudi to laž je ovrgetel Rupnik, ki je dobesedno povedal: »Pred prisego je bral (škof) mašo in potlej je bil zraven kot gost« (Sl. Por. 23. avg. 1946). To se pa vendar ne pravi sprejemati prisego! Sicer pa je besedilo prisega tako, da bi se dalo o njem še razpravljati.

4. da je bila slovenska duhovščina s škofom na čelu in ves klerikalni tabor za Nemce. Rupnik je drugače povedal Rainerju, ki je zahteval, da mu je obrazložil politično stanje v ljubljanski pokrajini. Takole mu je dejal: »Na eni strani je klerikalna stranka z ostanki ostalih političnih strank, na drugi strani je OF s partizani pod vodstvom Komunistične partije... Klerikalna stranka se zagrizeno bori proti komunizmu, simpatizira pa z zapadnimi zavezniki« (Sl. Por. 23. avg. 1946 str. 5). Isto je ponovil tudi pri razpravi.

5. da je škof naredil načrt za umik v begunstvo in tako »na tisoče ljudi pognal v trpljenje in propad« (Sl. Por. 22. avg. 1946. str. 4). Naredil naj bi ga na sestanku 28. 4. 1945. Narodni odbor je sklenil, iz podtalnosti stopiti v javnost. Škof je bil sicer navzoč, ni pa sestanka vodil in ne razvijal kakšnih načrtov. Na politične predstavnike je naslavljeno »vprašanje in pripombe« (Sl. Por. 23. avg. 1946. str. 4).

Znano je, da ni nihče mislil na beg, tudi škof ne. A ko so se bližali partizani, se je dolensko in notranjsko ljudstvo, ki je že večkrat okusilo komunistični bič, dvignilo in šlo. Ni moglo zaupati osvoboditeljem, ki so na mitingih, po časopisju in letakih neprestano grozili, da bodo postrelili, pobesili in poklali vse svoje nasprotnike, ko pridejo na oblast. Ali ne ponavljajo istih obljub tudi danes po vsej coni A? Tu je vzrak splošnemu begu vsega, kar ni trobilo v komunistični rog.

Ko je začel neurejeni beg, je škof nameraval ostati doma. Iz bojazni, da ne bi v prvih dneh »osvoboditve« nerazsodna množica naredila kaj žalega škofu, so mu prigovarjali, naj se za nekaj časa umakne. Vsako tako misel je odklanjal. Brez dvoma bi ostal doma, da ni prišel ponj iz Celovca dr. H., ki je večkrat obiskoval izpraznjene župnije po Gorenjskem in je dobro vedel, kakšne laži so o škofu razširjale gorenjski gošarji (partizani). Tudi njegovemu prigovarjanju se ni vdal. Ko so mu pa začeli govoriti, da bi pri Angležih mogel več storiti za materialno in duhovno dobro Slovencev, kakor doma pri

komunistih, se je odločil: »Kjer morem domovini več koristiti, tam moram biti!«

To so Rožmanovi vojni zločini. Čeprav je razprava razgalila vsa zlonamerna podtikanja, je vendar »pravični sodni rek« znova ponavljal stare, izrabljene in že zavržene očitke (Prim. Sl. Por. 31. avg. 1946)

2. Zagovornik »brani« škofa...

V demokratični komunistični državi, kjer se svoboda poudarja na vsakem koraku, si državljani ne smejo po svoji volji izbirati zagovornikov. Tudi na ljubljanskem procesu so obtožencem bili dani branitelji. Kakšni so takšni zagovorniki še prav posebno v progresivni demokraciji, si lahko vsak predstavlja. Ti zagovorniki pravice imajo silno mehko hrbtenico. Iz strahu pred režimom se radi upognejo. Tako se je tudi škofov zagovornik trudil, da bi ga režimu na ljubo obremenil, ne pa pred njim branil. Kakor pa ni moglo sodišče navesti konkretnega dejanja, s katerim bi škof povzročil kakšen zločin ali domovini kakor koli škodoval, tako ga tudi zagovornik ni mogel omeniti. Pač pa v kratkem »zagovoru« ni mogel mimo dveh potez, ki dajeta škofu samo čast in priznanje:

1. neomajna njegova zvestoba višjim cerkvenim predstojnikom in
2. njegova zvestoba svojemu poklicu.

Pravi namreč, da se je škof »čutil vezanega na navodila svojega cerkvenega poveljarja, ki je v neki svoji okrožnici obsodil tako imenovani brezbožni komunizem in da je škof fanatičen pripadnik svojega poklica« (Sl. Por. 29. avg. 1946. str. 4). Vsekakor je to čuden zagovornik, ki se niti toliko ni potrudil, da bi si prišel na jasno, da je papež Pij XI. v okrožnici »Divini Redemptoris« na slovesen način obsodil komunizem in vsakemu kristjani prepovedal kakršno koli sodelovanje z njim, če noče škodovati krščanski civilizaciji. (19. marca 1937.)

Zakaj je bil torej škof obrekovan, zakaj proganjan, zakaj postavljen pred vojaško sodišče in so ga na prisilno delo obsodili taki, ki niti ne vedo, h kakšnemu poklicu prav za prav pripadajo? Zakaj? Škof ni hotel biti izdajalec slovenske domovine, katero odlikuje nezlomljivost slovenskih katoliških značajev. Ker škof ni hotel biti izdajalec svojega poklica, so ga odpadniki od slovenstva in krščanstva, izdajalec v pravem pomenu — proglasili za izdajalca in obsodili.

Za razjasnitev, zakaj je velik del Slovencev nastopil proti OF, je važna izjava dr. Krekovega zagovornika. Poudaril je, da je za pravično razsodbo treba pogledati na razmere, ki so vladale v Ljubljani 1942, ko je bilo izbirati med manjšim zlom ob tujcu in večjim ob partizanstvu. Dejal je, da »tistih, ki so le pod pritiskom razmer izbrali sodelovanje z okupatorjem kot manjši zlo, ne morejo obremenjevati z očitkom sodelovanja z okupatorjem« (Sl. Por. 29. avg. 1946. str. 4).

Zaradi tega so tudi njega, kakor prej že Mihaljevičevega zagovornika, napadli, da ni »razumel svoje naloge«. Po pojmu komunistične svobode bi moral tudi zagovornik delati nasilje resnici.

Da, strašno so delali fašisti, brez srca so bili Nemci, vse so pa prekosili komunisti s svojimi privrženci. Pošteni Slovenci so bili zares na razpotju: ali naj narod s »komunističnimi osvoboditelji« umre, ali naj s pomočjo tujega orožja živi? Odločili so se za življenje. Ker niso hoteli, da bi narod izginil v komunistični sužnosti, so proglašeni za izdajalce. Prišel bo pa dan, tako gotovo, kot je amen v očenahu, ko bodo vsi pisatelji in bodo pisali povesti o slovenskih obsojencih: »Izdali niso hoteli!«, »Umreti niso hoteli!«

3. »Nepobitna dejstva v obtožnici« govore...

Predsednik sodišča je zatrdil, da »nepobitna dejstva v obtožnici« dovolj jasno govorijo o vojnih zločinih obtožencev. Kako pa ta »pravilna in nezmotna ljudska sodišča« neresno in površno preiskujejo »nepobitna dejstva« in delijo »pravičico«, se najlepše vidi iz obtožnice same.

1. Krivo navajanje oseb: Obtožnica navaja za škofovega tajnika dr. Ignacija Lenčka (Sl. Por. 22. avg. 1946. str. 4), enako drž. tožilec Vičoda Marjan v svojem govoru (Sl. Por. 28. avg. 1946. str. 6.), predsednik sodišča dr. Helij Modic ga imenuje za izdajalca Ljubljanskega škofjskega lista (Lj. Pr. 27. 8. 1946). Kolikaj vesten tožilec in predsednik sodišča bi pa že lahko ugotovila, da dr. Lenček ni bil nikdar škofov tajnik, ampak prof. moralke na bogoslovni fakulteti v Ljubljani, in da škofjskega lista ni izdajal niti resnični škofov tajnik g. Stanko Lenč, pač pa škofjski ordinarij, pred oblastmi je pa zanj odgovarjal gen. vikar g. Ignacij Nadrah.

Fraklja ima za bivšega bogoslovca (Sl. Por. 22. avg. 1946. str. 4); 25. avg. 1946. str. 4; 28. avg. 1946. str. 5; Lj. Pr. 27. avg. 1946. str. 3). Imenovan ni bil nikdar bogoslovec. V resnici sta pa bila bogoslovca komunistična agitatorja Koebek in dr. Brilej, ki imata vsaj s posrednim delom precej krvave roke. Tega se pa nista učila v bogoslovju, pač pa sta se izneverila svoji veri, ker ne živita, kakor sta se učila v bogoslovju.

2. Potvorbe: Državni tožilec je v svojem govoru rekel: »Po Gabrovih izpovedih so na političnih sestankih v škofjskem dvorcu sklepali o uredbah intelektualcev, železničarjev, tramvajskih in policijskih uslužbencev, delavcev itd.« (Sl. Por. 28. avg. 1946. str. 6) Kdaj je ta škofov detektiv podal te izjave sojšču? G. Gaber še danes živi v emigraciji!

»Komisija za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev v Sloveniji« pravi, da je v »Katoliškem bogoslovcu« v članku 18. dec. 1940. pozval škof tudi bogoslovce v boj proti osvobodilnemu gibanju (Sl. Por. 28. avg. 1946. str. 5). Omenjeni list ni nikdar obstajal v Ljubljani in l. 1940. ni bilo okupatorja in tudi ne osvobodilnega gibanja proti njemu.

Ista komisija pravi, da je bil »s škofom dovoljenjem v tem času ustanovljen list »Slovenski dom« z edino nalogo, mobilizirati verne katoličane za boj proti narodno osvobodilnemu gibanju« (Sl. Por. 28. avg. 1946. str. 5). Imenovani list je izhajal že pred vojno in je ob svojem koncu aprila 1945. imel najmanj 11 let za seboj!

Ista komisija, ki je prispevala gradivo za obtožnico, pravi dalje: »Hitlerjanske komemoracije, ko so 18. decembra 1942 pokopali v Ljubljani 34 domobrancev, padlih v boju za Kočevje, se je poleg zastopnika nemške vojske Schumacherja, udeležil tudi škof dr. Rožman« (Sl. Por. 28. avg. 1946. str. 5). Domobranci so bili ustanovljeni šele septembra 1943. Domobranski pogreb vendar ni istoveten s »hitlerjansko komemoracijo«. Če je pa škof vojni zločinec že zaradi udeležbe domobranskega pogreba, ki je bil decembra 1943. leta, ob strani zastopnika nemške vojske, kakšna vojna zločina je šele tista znana igralka, tista znana »zagrizena komunistka, ki je po dolenskem hodila na akcije proti partizanom s svojim

ljubkom — Schumacherjem? Pa ona ni bila obsojena radi zločina proti narodni časti, dočim so obsodili tako poštene igralke, ki so vršile samo svoj poklic, n. pr. Valerijo Heybal.

Po poročilu Slov. Poročevalca 27. avg. 1946. str. 6. je ljubljanski škofjski ordinarij dne 23. avg. 1946. poslal vojaškemu sodišču pritožbo, ker je isto v obtožnici proti škofu navajalo besedilo škofove izjave iz škofjskega lista iz l. 1941. Škofjski ordinarij je s pritožbo vred poslal tudi original izjave. Po poročanju Slov. Poročevalca je predsednik sodišča besedilo sicer prebral, a drž. tožilec je skušal vrednost izjave v originalu takoj zmanjšati, češ da je v bistvu enaka izjavi v obtožnici. Po poročanju Ljudske Pravice 27. avg. 1946. je pa državni tožilec niti ni pustil prebrati. Šel je preko nje s kratko pripombo, »da je v bistvu enaka, kakor ona v obtožnici.«

Če bi bilo ljudsko sodišče res ljudsko, bi moralo ljudstvo slišati eno in drugo besedilo. Kako naj drugače pravično sodi?

(Obe izjavi priobčimo prihodnjč. Op. ur.)

3. Nasprotujoče si izjave, krivo pričanje itd... Kot priče so smele nastopati samo osebe, ki so obtoženca le obremenjevale, ni pa bila dana možnost, da bi kdo pričal njim v prid. Radi tega je dr. Hacin obtoževal enostranost postopka, češ da je to, kar je ta ali ona oseba rekla, »laž, gola izmišljotina«. Priznal je, da vseh ni bilo mogoče rešiti intervencije, da je pa mnogo več takih, ki jih je s svojim posredovanjem rešil. Zakaj ti ne smejo pričati? Med temi, ki bi lahko pričali, kako se je potegoval zanje pri Nemci ali domačih ljudeh, je imenoval znatega kirurga dr. Blumauerja (Sl. Por. 29. avg. 1946. str. 4). Toda priče, ki bi govorile resnico, so morale molčati...

Priče, ki so nastopile, so se javljale kar v dvorani, ne da bi se preiskovalni sodnik prepričal o njihovi verodostojnosti, kar vendar vsako resno sodišče naredi, da si zagotovi vsaj moralno izvestnost pravične sodbe. Sicer pa: kdo je bil pri ljubljanskem procesu verodostojen? Tožilec? Predsednik? Prisednik? Priče? Nasprotujoče si priče bi morda dale najbolj zanesljiv odgovor. Evo jih!

Drž. tožilec omenja v svojem govoru neko duhovniško konferenco, ki jo je 16. julija 1944 sklical škof v Ljubljani (Sl. Por. 28. avg. 1946. str. 6); predsednik pa podaja poročilo nekega udeleženca konference, ki pravi, da je bila avgusta 1944 pri škofu (Sl. Por. 28. avg. 1946. str. 6). Po trditvi prvega (drž. tožila) je imel glavno besedo škof, po izjavi drugega (predsednika) pa dr. Lenček.

Priča Mikuž Stane, Metodov brat, pravi, da je bil likvidiran bogoslovec Grozde kurir bele garde (Sl. Por. 28. avg. 1946. str. 5). V resnici je bil Lojze Grozde dijak osme gimnazije, katerega so komunisti ubili v bližini Mirne peči, ko je šel na božične počitnice.

Če primerjamo še očitno potrjeno izmišljotino poročevalca v Slov. Poroč. z dne 25. avg. 1945. str. 4. ki pravi, da je »domobranci tovarišči, ki je prosila duhovnika, udaril s puško po ustih, da se ji je ulila kri, rekoč: Tukaj imaš hostijo!« — in poročilo tov. »ki se je udeležila velikega procesa proti narodnim izdajalcem in zločincem v Ljubljani, kakor piše »Soški tednik« 7. sept. 1946: »In ko so žrtve prošle spovednika, da bi jih spovedal in othajal, so jim pljunili v usta in rekli: Tukaj imaš hostijo!« kaj naj si mislimo šele o resničnosti priči, ki so kar iz ulice privihrale razburjene v dvorano? (Sl. Por. 27. avg. 1946. str. 5).

Če obtožnica dela take pogroške že v oseh, o katerih bi se mogel tožilec prepričati, ako bi vzel v roke samo šematizem ljubljanske škofije ali škofjski list; če državni tožilec in predsednik govorita o »nacionalnih datumih in o časopisih, ki niso nikdar obstajali, če se opirata na nepreizkušene priče, kako bi mogel resen človek verjeti v resničnost in pravičnost razsodbe o težko ugotovljenih »nepobitnih dejstvih«, ki govore o izdajstvu, umorih, zločinih... Do takega zaključka pride že

neveščak v pravnih zadevah. Kaj pa pravite k tako skrajno površni obtožnici, k potvorbam, nasprotujočim si izjavam in malo verjetnim pričam, vi poklicni pravniki, sodniki? Ali je pravično, na tako nezanesljivo tehtnico postavljati človeško življenje? Ali naj bodo taka sodišča sad borbe za človečanstvo, pravico, svobodo?

Takšna je pravičnost ljudskih sodišč. Progresivna demokracija jih proglašajo za največjo pridobitev, v resnici so pa najbolj surov udarec pravici in resnici v obraz. Že Manzoni je v svojih »Zaročencih« zapisal obsodbo ljudske pravičnosti, ko pravi, da »je ljudska pravičnost najslabša izmed vseh, kar se jih na tem svetu izvaja«. (Dr. A. Budalov prevod, str. 175). Svoj vzor pa ima ljudska pravičnost v onem ljud-

skem sodišču, kjer je oblastnik Pilat kljub javnemu priznanju: »Jaz ne najdem na njem nobene krivde« (Jan 18, 38), pod pritiskom nerazsodne, od par plačanih agitatorjev zapeljane mase obsodil na smrt Kristusa, o katerem je ljudstvo govorilo: »Dober je!« (Jan 7, 12).

Zavedni Slovenci! Koliko časa bomo še trpeli narodno sramoto in krivičnost ljudskih sodišč? Slovenci, ki pravite: Vera mora biti, nismo proti veri; Slovenci, ki zatrjujete, da hočete ostati katoliški, istočasno pa odobravate komunistične ludobije, ali se res ne zavedate, da ste tudi vi soodgovorni za krivice, ki jih priganjajo komunističnega režima po ljudskih sodiščih povzročajo zavednim katoliškim Slovincem? Njihova nedolžna kri bo prišla na vas in na vaše otroke!

OKNO V SVET

V FRANCII je glasovalo za novo ustavo 9 milijonov 200 tisoč državljanov, proti nji pa 7 milijonov 790 tisoč. Glasovanje se je vzdržalo 7 milijonov 776 tisoč Francozov. Zmaga je povzročil general De Gaulle, ki je govoril proti ustavi. V kratkem bodo volitve za državni zbor, ki ga volijo za 5 let.

Značilnost nove francoske ustave je v naslednjih določilih:

Ustava določa dve zbornici, nižjo (ali ljudsko) zbornico in višjo (Svet republike). Glavna oblast leži v rokah ljudske zbornice, Svet republike sme le predlagati poprave k zakonom.

Predsednik republike je voljen za 7 let od obeh zbornic sklicanih na skupno sejo.

Ministrskega predsednika imenuje predsednik republike, potrdi ga pa ljudska zbornica.

MIROVNA KONFERENCA je imela po 11 tednih zasedanja svojo zadnjo sejo 15. X., ki se je pa Jugoslavija ni udeležila. Zunanji ministri 4 »Velikih« so že v Parizu napravili načrt za »svoje seje«, v katerih bodo pregledovali mirovne pogodbe z Italijo, Belgijo, Romunijo, Ogrsko in Finsko. A te seje se bodo vršile v New-Yorku med zasedanjem Združenih Narodov.

Določili so, da morajo biti njih končni sklepi za vse mirovne pogodbe sprejeti do 20. novembra. Tedaj pa bodo začeli razpravljati o mirovnem načrtu za Nemčijo.

V PARIZU je bilo zbranih 15 tisoč delegatov 21 držav, ki so imele besedo pri mirovnih pogajanjih. Velik del teh delegatov je odšel iz Pariza naravnost v New-York.

V PALESTINI se je med Judi samimi pojavil odpor proti judovski teroristični organizaciji, imenovani »Irgun Zvai Leumi«. Saj zaradi napadov teh teroristov proti Angležem največ trpi judovsko ljudstvo samo, ki živi med dvema ognjema, v strahu pred teroristi in pred angleškimi represalijami. Tako se ponavlja zdaj v Palestini in na bogve koliko drugih krajih sveta zgodba partizanskih bojev, ki smo jo mi doživljali od 1. 1942. dalje in ni še gotovo, če se zopet ne prične. Tako zvani in iz Londona v tistih letih toliko hvaljeni in povzdigovani »rodoljubi« bi znali postati tudi zaveznikom zelo »ne-ljubi«.

V zapadni NEMCIJI so se vršile volitve za upravo dežele. V angleškem zasedbenem področju so največ glasov dobili socialni demokrati, v francoskem področju pa krščanski demokrati. Komunisti so po številu glasov povsod na zadnjem mestu. Če pa kje z nasiljem in lažnimi obeti pridejo do oblasti, hočejo vedno vladati le sami.

V INDIJI je muslimanska zveza iz Pakistana po dolgem obotavljanju in mnogih pogajanjih sklenila vstopiti v indijsko provizorično vlado.

BEGUNCI. Glavni stan zavezniških sil v Italiji je uradno objavilo, da ne bodo nobenega begunca prisilili, da bi se proti svoji volji povrnil v domovino. Le vojni zločinci in izdajalci bodo zaradi medzavezniškega dogovora izročeni domov, a to šele po najnatančnejši preiskavi njih začev.

Na KITAJSKEM se vršijo še vedno boji med vladnimi in komunističnimi četami. Slednje imajo svoj glavni stan v Mandžuriji.

V RUSIJI se skrajno komunistični časniki Pravda, Boljševik in drugi vedno pogostneje pritožujejo nad nazadovanjem proizvodnje v svetovskih industrijskih podjetjih. Pred časom smo čiteli pritožbe nad nazadovanjem kmetijskih pridelkov, celo nad skrajno zanikrnostjo pri jesenskem pospravljanju blaga v zaloge. Ne bo torej vse v redu pri »novem gospodarskem redu«, ki ga je uvedla komunistična vlada. O gospodarskih neuspehih komunističnega družabnega reda ne govori le papeška enciklika proti komunizmu, ampak tudi najbolj nesumljivi poročevalci iz Rusije ponavljajo enako ugotovitev.

NÜRNBERG. Nemškim obsojencem zaradi vojnih zločinov so 13. X. sporočili, da je zavezniški svet obil njih prošnje za pomiloščenje. Tudi Raederjeva prošnja, naj ga raje usmrtijo kot dosmrtno zaprejo, je bila odklonjena. V sredo 16. X. so bili vsi obsojeni, le Goering, ki je imel priti prvi na vrsto, je rablja rešil tega dela s tem, da se je na predvečer ob 10. uri zastrupil. Začeli so jih obešati že ob 1 uri zjutraj in usmrtitev vseh je končala ob 3. Na morišče so jih odpeljali v klenjere. Vislice so bile tri in nanje so stopali po vrsti: Ribbentrop, Keitel, Kaltenbrunner, Rosenberg, Frank, Erick, Streicher, Sauckel, Jodl in Seyss Inquart. Pri usmrtitvi so bili navzoči tudi zdravniki, duhovniki, in 8 časnikiških poročevalcev. — Verska tolažila je odklonil le brezbožni nacistični filozof Rosenberg. — Sedem nacistov, ki so obsojeni na zapor, bo prebilo kazni v berlinski ječi: Spandau. Z veseljem obrazom je šel v smrt Frank, ki se je v ječi spreobrnil h katoliški veri.

WASHINGTON. Namestnik ameriškega zunanjega ministra Acheson je na tiskovni konferenci izjavil, da je ameriška vlada globoko zaskrbljena zaradi obsodbe nadškofa Stepinca, ker sumi, da obsodba krši svobodno veroizpovedi in kulta, ki bi jih morale vse vlade spoštovati, ker so podpisale ustanovno listino Združenih narodov. Ameriška vlada pričakuje uradnega poročila o procesu v Zagrebu, ki ga bo proučila in nato izrazila svojo sodbo o njem tudi jugoslovanski vladi.

Vatikan je objavil določila cerkvenega prava, glasom katerih so izobčeni vsi, ki so sodelovali pri procesu proti nadškofu Stepinu.

V MARIBORU so zaprli in postavili pred vojno sodišče monsinjorja Ivana Jeriča, generalnega vikarja za Prekmurje zaradi »zločina proti

ljudstvu«, ker da je dobival iz inozemstva navodila za svoja »zločinska dejanja«.

LONDON. Bernard Baruch, ameriški delegat pri ZN je 11. X. v New Yorku izjavil: Svoboda je nedeljiva. Svetovni mir je najožje povezan s svobodo v svetu. Svoboda pa pomeni pravico do prostega izražanja mnenja, ki je nasprotno mnenju vlade, ki torej kritizira obstoječo vlado. Svoboda pomeni tudi pravico vreči obstoječo vlado potom prostih volitev, ako državljaniom ta vlada ni všeč.

CHICAGO. Vojni minister ZDA Patterson je 11. X. tudi govoril o miru in je rekel: Ko bodo smeli ljudje svobodno držati in prejemati obvestila, se oglašati na zborovanjih in po časnikih pri javnih diskusijah (obravnavah) brez strahu, da tajna policija položi roke na njih rame, in brez strahu, da bo potrkala ponoči na njih vrata ter jih odpeljala v zapor ali koncentracijsko taborišče, tedaj bo to dejstvo bolj kot vsako drugo preprečilo, da bi skupina ljudi, ki je na vladi, mogla ljudi in državna sredstva izrabiti v napadalno vojno.

Kaznovanje nemških državnih voditeljev, ki so zapeljali močni nemški narod v napadalno vojno, pomeni resen in trajen opomin, pomeni, da je konec onega nauka, ki je učil, da državni voditelji smejo početi z narodom kar hočejo, ne da bi jim bilo kedaj treba odgovor dajati. — Prvo, kar so nacistični voditelji storili, je bilo, da so udušili svobodo tiska in besede — potem so se z narodom začeli igrati: do katastrofalne vojne, v katero so ga pogнали, ker je bilo nevedno in enostransko informirano.

Končal je Patterson z naglasom: Mi smo oboroženi do zob. Imamo milijonsko armado razpostavljeno po vsem prekomorskem svetu. Naš namen je, uporabiti jo za našo državno varnost in preprečiti vojno, pa je tudi naš načrt, da nam ta armada da možnost zmage, ako bi še kedaj bili zapleteni v vojno. — Pa ZN je organizacija miru in ne vojne in ustanovljena prav v ta namen, da prepreči vojno. Ako bodo ZN podpirale vse države, imamo svetlo upanje, da ne bomo več videli masovnih morij.

Kakor se kaže iz teh govorov zadnjih dni, Amerika misli resno na to, da zavstavi ves svoj vpliv za upravo civilnih svobod, slovesno priznanih in podpisanih od vseh Združenih narodov v San Franciscu.

Ako se ji to posreči tudi v diktatorskih režimih, ki se hinavsko imenujejo demokratske, tedaj ji bo lahko ves svet hvaležen.

Orglarska šola

Na orglarski šoli se je prvo šolsko leto zaključilo z dobrim uspehom. Učenci so morali položiti izpite iz klavirja, teorije, harmonije in verouka. V drugem letniku bodo gojenici začeli prve vaje na orglah ter nadaljevali istočasno s klavirjem. Čaka jih poleg teorije in harmonije še slovenščina ter liturgika. — Vodstvo vabi vse č. g. župnike, ki želijo imeti dobro vzgojene orgliste na glasbenem ter verskem polju, naj jih čimprej vpišejo za novo šolsko leto. Vpisovanje se vrši vsak četrtek od 10.—12. ure v Slovenskem Alojzijevešču (ul. d. Bosco 3).

PRAVILA

Slovenske orglarske šole v Gorici

1. Slovenska orglarska šola v Gorici je nadškofijski zavod za izšolanje cerkvenih organistov, ki bodo delovali v cerkvenem duhu.

2. Knez nadškofijski ordinariat imenuje vodstvo te šole.

3. Učno osebje te šole mora vodstvo predložiti knez nadškofijskemu ordinariatu v potrditev.

4. Pogoji za sprejem v šolo so naslednji:

a) spričevalo dovršenega petega razreda ljudske šole;

b) glasbena nadarjenost in veselje do petja;

c) priporočilo in navrstveno spričevalo domačega duhovnika.

5. Pri določitvi šolnine se bo upoštevalo število učencev, število šolskih ur in gospodarska zmogljivost posameznikov.

6. Šola traja pet let.

7. Spričevalo usposobljenosti dobi gojenec, ko napravi izpit čez celotni šolski program.

8. Vodstvo šole ima pravico do izključitve gojenca, če ugotovi:

a) pomanjkanje strokovne sposobnosti;

b) pomanjkanje versko-nravstvene resnosti.

9. Šolski načrt obsega tehnični in vzgojno-kulturni del.

10. Tehnični del obsega: a) pouk v orgljanju, b) klavirski pouk, c) študij teorije, harmonije in kontrapunkta.

11. Vzgojno-kulturni del obsega: a) verouk, b) liturgijo, c) slovenščino, d) osnovne pojme latinskega jezika, e) gregorijansko petje; f) glasbeno zgodovino, g) nank o instrumentih, h) pevski tečaj.

12. Vodstvo Slovenske orglarske šole v Gorici ima pravico, da omejuje goriške glasbene publikacije za slovenski del nadškofije.

13. Vodstvo Slovenske orglarske šole v Gorici vrši pod okriljem nadškofijske Komisije za cerkveno glasbo (Sin. konst. št. 379) nadzorstvo nad cerkvenim petjem in nad organisti slovenskega dela nadškofije.

Marjanka:

(21) Marjetica

Prijateljstvo? O ne, vse več kot prijateljstvo, kajti od takrat so ubogega Cirila povsod spremljale le temne oči zlatolase Mirijam in iz prostranega vrta sem ga je mnogokrat še med resnim delom vznemiril njen srebrni smeh.

Ciril je postal zamišljen in molčeč, kajti predobro je poznal očeto, v skoraj obojevalno ljubezen do svoje edinke. Ni si upal misliti, da bi tolik zaklad zaupal njemu.

Dr. Vinko ni ušla Cirilova sprejemba, kakor tudi ne njegov otožen ljubeči pogled, s katerim je večkrat objel Mirijam.

Komu naj bi dr. Vinko z lažjim sročem prepustil svoj najdražji bisser, kot njemu, ki ga je nadvse cenil, ne samo kot zdravnika, marveč tudi kot moža poštenih in plemenitih čustev.

Vendar je hotel biti prej gotov tudi glede Mirijam. Želel je predvsem njene sreče, zato ji ni maral vsiliti moža, ki bi ga ne ljubila. Začel jo je opazovati, toda njena vesela, brezskrbna narava ni nikoli izdala niti najmanjše skrivnosti.

Vendar to pomlad jo je presenetil na vrtni klopici, ko je vsa zamišljena sedela in se s šibico igrala po drobem pesku pred seboj.

Neslišno se ji je približal in pogledal čez njena ramena na tla. Prijetno presenečen je obstal. Na drobem pesku pri njenih nogah je

bilo z velikimi črkami zapisano ime: Ciril.

Tiho jo je poklical in sedel k njej na klop. Strašno je zardela in skušala hitro z nogo zabrisati drago ime.

»Prepozno, Mirijam, vse sem videl.«

Mirijam se je tako silno prestrašila, da niti opazila ni, kako je bil atov glas mil in dobrohoten.

Krčevito je zaplakala in se mu vrgla okoli vratu:

»Atek, odpusti, tako zelo ga imam rada« — je v otroški nedolžnosti priznala.

Nežno jo je pritisnil na srce in poljubil na čelo:

»Mirijam, otrok moj, niti najmanj nisem hud nate. Komu naj bi leže zaupal svoj največji zaklad kot njemu?«

»Atek, moj atek, kako si dober!« je Mirijam še med solzami vsa srčna jecljala. Mahoma pa se je zresnila:

»Atek, kaj pa, če me on ne ljubi?«

»Glede tega bodi brez skrbi,« se ji je atek veselo nasmehnil, »povem ti, da bo bolj vesel dejstva, da ga ti ljubiš, kot pa moje pohvale, da je najboljši asistent v bolnici.«

In res, še tisti večer je dvoje mladih sreč prekipelo od velike sreče in hvaležnosti do sedaj skupnega atka.

Počasi je na dolgem hodniku uredarila devet. Vsako jutro sta ob tej uri s primarijem začela zdravniški pregled bolnikov. Ciril se je čutil, da danes primarija še ni. Po-

čakal je še nekoliko, nato potrkal na vrata njegove delovne sobe:

»Gospod primarij, čas zdravniškega pregleda je« — ga je tiho opozoril.

Dr. Vinko je bežno pogledal na uro:

»Saj res, Ciril. Pa več kaj, opravi ga kar ti sam za danes. Če bi bilo kaj posebnega, me pa pokliči. Potem pridi k meni, neko zelo zanimivo pismo ti bom pokazal!«

Ciril je začudeno odšel. Odkar je v bolnici za asistenta, se ni še zgodilo, da bi sam brez primarija pregledoval bolnike. Res nekaj posebnega mora biti to pismo.

Odprl je vrata v prvo veliko sobo in ob pogledu na bolnike so ga na mah zapustile vse druge misli.

Vsaakega je pregledal, se zanj zanimal, ga potolažil in malodušnim vlij upanje na skorajšnje ozdravljenje. S hvaležnostjo so zrlj bolniki vanj in mu iz srea privoščili vsi srečo z ljubko Mirijam, ki je bila tudi do njih tako dobra.

V otroški sobi so se trideset nedolžnih očes z zaupanjem in nečakanostjo rodovodnostjo ozrlo vanj. Ne zaman, kajti tudi danes so bili veliki žepi njegove zdravniške halje polni sladkorčkov. Pri vsaki posteljici jih je razdelil in kmalu se je po veliki sobi razlegalo samo še glasno hrustanje.

Ciril je zaskrbljeno obstal ob posteljici malega Dušana. Pred mesecem dni so ga pripeljali iz oddaljene vasi v mesto. Na paši je nalezl na šrapnel, ki se mu je razletel v ga ranil v oči.

Bela obveza mu jih je sedaj zakrivala.

Ciril je gledal v njegov obraz, ki je drgetal v bolečini.

»Dušan, kaj ti je?«

Mehak in poln sočutja je bil njegov glas.

Iz krčevito stisnjenih ustnic malega Dušana se je izvil bolestni stok:

»Mamo bi tako rad videl!«

Cirilu so zaigrale solze v očeh. Ah, to izdajalske solze, kolikokrat se je že moral kot zdravnik z njimi boriti!

Kako naj mu pove, da bo gledal sedaj mamo samo še z enim očesom?

Sklonil se je nad njegovo posteljico in ga nežno pobožal po laseh:

»Poslušaj me, Dušan, vse smo poskusili, da bi ti rešili oboje oči. A Bog je hotel drugače. Enoko je za vedno izgubljeno. Pa ostane ti še drugo, ki bo že prihodnji teden popolnoma zdravo, da boš lahko spet gledal svojo drago mamico.«

Napeto ga je malček poslušal. Pri zadnjih besedah je plosnil z rokami in poskočil od veselja:

»Ah, kako sem srečen, kako sem srečen, mamico bom zopet videl, kaj za to, če samo z enim očesom!« se je s strastjo bolnika, ki je gledal že večni temi v obraz, zopet oklenil življenja.

Ganjen se je Ciril napotil dalje kot tolažilni beli angel med malimi trpinji.

Pri postelji desetletnega Andrejčka je zopet zaskrbljen obstal.

Andrejčku je obraz žarel, tudi oči so bile vse svetle. Na tabli nad

posteljo je bila zabeležena vročina od jutra — 38,5°.

Slutil je, odkod izvira; Andrejček je bil strašen požarušček.

»Pokaži jezik!« je resno ukazal Ciril.

Ubogi Andrejček, kolikokrat ga je moral že pokazati, odkar je v bolnici.

Vzdihom je odprl usta in iztegnil jezik. Ciril se ni motil: jezik je bil res bel.

»Ti gradi požeruh ti, zopet si si nabasal želoodec. Povej, kaj si jedel večeraj?«

»Kar... mi je... sestra prinesla...«

»In potem?« je bil Ciril neizpros-

sen. »Potem...«, se je z največjo muko trgalo iz Andrejčka, »potem mi je večeraj po večerji... prinesla gospodična Mirijam... velik kos torte... Rekla je, naj jo shranim tudi za danes... Pa je bila predobra in sem vso sinoči snedel.«

Cirilu je lahna nevolja legla na obraz. Ah, že zopet ta nesrečna Mirijam!

Kolikokrat že ji je prepovedal, da ne sme brez njegovega dovoljenja nositi slaščice bolnikom. Pa vse nič ne pomaga, moral jo bo navsezadnje le atuzakčiti.

Resno je pogledal Andrejčka:

»Tako zdaj boš vzel olje in danes boš ves dan brez hrane. Kar nič se mi ne kremži; ta kazen je za tvojo požrešnost še premajhna.«

Ciril se je poslovil od malčkov, ki so z žarečimi očmi gledali za njim.

(Nadaljevanje)

Domače novice

GORICA

Zadušnica za padle duhovnike

Slovesna zadušnica za rajnega župnika Izidorja Zavatlava in njegovih sedem duhovnih sotratov, ki so padli v zadnjih letih, je bila v goriški stolnici 15. X. ob 10. uri. Žalne slovesnosti se je udeležil prevz. gospod nadškof msgr. dr. Karol Margotti z vsem stolnim kapljem in precejšnjim številom mestnih in podeželskih duhovnikov. Sprito delavnika in neprimerne ure ter nad vse skromne agitacije je bila udeležba tudi od strani vernikov zadovoljiva.

Pontifikalno sv. mašo je pel stolni kanonik skoistak msgr. dr. M. Brumat. Med sv. mašo in absolucijo, ki jo je izvršil prevz. g. nadškof sam, je prebral celebrant sledeči govor:

Škof Jeglič je zadnjič govoril mojem in fantom na velikem taboru v Celju 29. VI. 1937. Med drugim je dejal:

„Živimo v velikih časih! Nas čas je velik, ker dela veliko hudobijo, velik, ker dela mučence in nam daje velike boje. Morda bomo imeli še hujše čase. Morda bo hudobija še rastla. Tudi pri nas na Slovenskem je že začela s svojim groznim delom... Upam, da Vas ta hudobija ne bo niti zapeljala niti opicila, ampak da se boste z vso krepostjo uprli njenemu prodiranju... Držimo krstno obljubo! Ostanimo zvesti katoliški Cerkvi, pa bomo odvrnili od slovenskega naroda bodoče strahote... Saten ima že svojo fronto! Pa tudi Kristus ima svojo fronto! In ta fronta bodite vi, može in fanje!... Tako bomo veliki dočkali velike čase. Zato pa zahtevamo: »POVSOD BOGA IN DEVICO MARIJO!«

Kako jasno je gledal ta veliki cerkveni knez v bodočnost! Govoril je o fronti Kristusovi in o fronti hudobnega duha. Ti dve fronti obstajata na svetu, odkar je hudobni duh z lažnimi obeti v raju zapeljal prva dva človeka. Toda borba teh dveh front ni v vseh dobah zgodovine enako vidna in silna. — Veliki škof Jeglič je v svojem zadnjem govoru jasno povedal, kako aluti, da se bo ta borba posebno, strašno zaostila prav v naši dobi; saj bistremu očesu tega velikega dušnega pastirja niso mogli zbežati znaki »groznih del« Cerkvi božji sovražnih sil.

In danes so že za nami in gotovo tudi še pred nami tako »grozna dela«, kakršnih si najbrž niti videv v Celju ni predstavljal. Ta dela so tako grozna, da jih niti mi danes še ne moremo pregledati in prepoznati v vsej njihovi grozoti. In mnogi med nami — ali morda tudi med tu priuhočimi? — niti ne slutijo, da borba, ki je bila in je še, ni prvenstveno borba za kake narodne ali socialne ideale, ampak, da gre v tej uri glavnim voditeljem obeh front v resnici prvenstveno za to:

Ali »Povsod Boga in Devico Marijo!« ali »Proč z Bogom in Devico Marijo!«

Danes smo prišli v to škofijsko sile, da se spomnimo pred mesecem dni umorjenega Izidorja Zavatlava in sedmih njegovih in naših duhovnih sotratov: Piščanca, Stige, Piska, Obida, Gabrejne, Sateja in Banceljna ter tudi dveh bogoslovcev in dolge vrste zglednih katoliških laikov, ki so padli v tej borbi med silami teme in silami luči.

Ali je med nami še kdo tako naiven, ki misli, da so ti naši dobri ljudje padli, ker so bili kake narodni odpadniki ali celo izdajalci? Da so morali biti žrtvovani, ker so se kot kake zagovorniki kapitalističnega reda upirali pravičnim zahtevam delovnih stanov za boljše socialno uredbo? Da so bili pohojeni, ker so se stavili na pot uresničenju stoletnih sanj našega naroda?

Vemo, da so tisti, ki so z neopojljivim sovraštvom pretrgali nit njihovega življenja, morda res mislili, da imajo opravka s kakimi svojimi in svojega naroda sovražniki. Te vemo in mi jih ne sovražimo, ampak samo pomilujemo, ker so postali najnesrečnejše žrtve obrekljivih peklenjskih sil. Tudi njim velja naša molitev, da bi spregledali in da bi jim nedolžne žrtve, kot

nekoč sv. Stefan preganjavcu Pavlu, izprosile milost spreobrnjenja in zveličanja.

Toda krivih misli, sodb in obsodb ter zločinskih del ni mogel navdihniti izvršilec zlih del in tistim, ki so le-te naročili, nihče drug, kot sovražnik in zavajalec posameznikov in narodov od začetka — hudobni duh.

Vprašali se boste: kako je mogoče, da Bog vse to dopušča? Odgovor je samo eden.

Modernemu, v samega sebe in svojo modrost zaljubljenemu človeku ne pomaga noben pouk, nobeno svarilo, nobena božja ne cerkvena zapoved. Bog pa noče delati človeški svobodni volji sile, hoče pa človeško ozdravljenje in zveličanje. Zato hoče, da po grenkih sadovih spoznamo, kam privede človeško družbo odpad od njega, njegovih zapovedi in njegove Cerkve, in da najdemo zopet Pot, ki je On sam.

Padli so torej številni duhovniki in najboljši verniki našega rodu, DA BI MI SPOZNALI POGUBNOST RAZNIH ZMOT, KI SO SE RAZPASLE MED NAMI in skozi desetletja zorele, dokler niso dozorele do sedanjih grenkih sadov.

Ne zase, za nas vse, za naš narod in tudi za druge narode so padle te žrtve...

Ali smo jim hvaležni? Ali se ne morda kot nekaki bolj »modri«, previdni in svetejši dvigamo v grdi nehvaležnosti nad nje?

Ko mislim na to in ono žrtev, se večkrat sprašujem: ali bi ne bil lahko tudi ti deležen take, vsaj navidezno in po človeško govorjeno tako krute usode?

Tudi vsak izmed vas si lahko po pravici stavi tako vprašanje.

Bog je nam še prizanesel. Izbral si je tudi v naše dobro vrednejše žrtve. Ali ne dolgujemo torej letem mi vsi veliko hvaležnost?

Hvaležnost do teh žrtv nam pa nalaga dolžnost, da zanje molimo in da stopamo po njihovih stopinjah in ostanemo svojemu Bogu in Cerkvi zvesti do konca.

Dve fronti sta tu. Vsak izmed nas se mora odločiti, da se pridruži eni ali drugi: ali fronti Kristusovi, ki vztraja na Gospodovi poti tudi za ceno življenja... ali fronti njegovih nasprotnikov, ki jim ni dovolj, da se Kristus enkrat križali, ampak ga hočejo vedno znova v njegovih udih preganjati in križati.

Kristusovi pa so tisti, ki v srcu čutijo, z besedo oznanjajo in z deli krščanskega življenja pred vsem svetom in z vso požrtvovalnostjo izpričajo, da hočejo povsod Boga in Devico Marijo!

Šolska sv. maša ob pričetku šolskega leta na slovenskih srednjih šolah

bo v SOBOTO: za višjo gimnazijo in učiteljske pri Sv. Ivanu ob 9. uri.

Učenci in učenke Slovenske nižje šole v Gorici naj se zberejo 26. oktobra t. l. ob 9. uri v šolskih prostorih v ulici Randaccio št. 2, odkoder bodo šli v spremstvu svojih profesorjev k začetni šolski službi božji v stolno cerkev sv. Hilarija. Natančnejša navodila bodo dobili v šoli pred odhodom v cerkev. Ravnanstvo v ljudno vabi tudi starše otrok, da se udeležijo cerkvenega opravila.

Isto velja za strokovno šolo.

Sv. maša bo ob 10. uri.

Razne novice

Kmetijski inspektorat za goriško področje sporoča, da doba kmetovalci semensko žito v zameno za enako množino domačega žita, ki ga morajo oddati v zaloge deželne kmetijske zadruga.

Vojaški guverner goriške pokrajine major James E. Long je bil predstavljen na drugo službeno mesto in je naslovil na prebivalstvo poslovilno poslanico, kjer pravi, da se le s težkim srem loči, ker je vzljubil naše ljudstvo. Novi goriški guverner je postal podpolkovnik Mavis. Odišlemu g. guvernerju voščimo vso srečo v novi službi, novega pozdravljamo in mu želimo, da bi bil med nami zadovoljen — in da bi mogel veliko storiti za red in mir v deželi.

Obiskal je naše kraje dne 16. X. načelnik Glavnega stana ameriške armade general Eisenhower. Dospel je iz Avstrije in pregledal Morgano črto do Trsta. Pregledal je tudi tu nastanjene zavezniške čete.

V tržaškem šolskem okolišu se je vpisalo v slovenske ljudske šole čez 5000 otrok, v italijanske okrog 22 tisoč — Slovenskih srednješolcev je 700, italijanskih 13 tisoč.

V proglasu, naslovljenem slovenskim staršem, pravi ZVU:

Otroci bodo dobivali najboljše vzgojo v šolah ustanovljenih od ZVU. Začetniki bodo dobili tudi knjige brezplačno. Šole so preskrbljene z novimi potrebščinami, učiteljstvo je nastavljeno in bo plačano. Javne šole so dane ljudstvu brezplačno, vodilne smernice pa jim predpisuje edino-le zavezniška šolska uprava, ki ni dala nobeni drugi organizaciji kakega pooblastila za vstop ali vmešavanje v šolske zadeve. Proglas z dne 3. oktobra naglašja izrečno, da PNOO nima nobenega pooblastila, načezirati ali dajati navodila njenim šolam. V preteklem letu so nekatere osebe izjavile, da so imele dvome glede te zadeve.

Mi dostavljamo k proglasu ZVU, naj naše ljudstvo, kar ga je še katoliškega, odklanja šole, v katerih otrokom razlagajo, kako so bili pred milijoni leti naši predniki še po vsem telesu kosmati, kako so po štirih hodili, po drevesih plezali kot opice in se sčasoma razvili v ljudi, ki ne potrebujejo vere, ker so brez duše. — Taki nauki se slišijo v šolah po coni B. Tam so Darvina izkopal iz pozabljenosti in ubogim učiteljem zaukazali, to izmišljotino podajati neuki mladini »kot najnovejšo znanstveno pridobitev« — samo zato, da bi ne bilo treba verovati v Boga — Stvarnika in v neumrjočo človeško dušo.

Ali hoče tudi naše ljudstvo takih šol s takim naukom? V slovenskih narodnih šolah, ki jih je otvorila ZVU, se pa uči Kristusov nauk o človeku ustvarjenem od Boga, obdarovanem z neumrjočo dušo, ki ima um in prosto voljo, da si more zaslužiti večno življenje v nebesih. Katoličan menda ne more doviti, kam bo poslal svojega otroka v šolo.

MEDANA

Tudi mi smo pospravili bogato letino grozdja. Sladki mošt vre in kipi ter čaka dobrih kupcev.

Letošnja trgatve je bila v nekoliko mirnejšem ozračju kot prejšnja leta berbe in razpaljenih strasti. Mir pa le še ni tak, kakršen bi moral biti med brati, ki so toliko let skupno trpeli pod nasilnim fašizmom in se pozneje skupno borili proti njemu.

Po toliko letih borbe za svobodo smo prišli tako daleč, da nam niti rodni bratje ne dovolijo misliti s svojo glavo in prebirati časopise, ki si jih želimo, n. pr. »Slovenskega Primorca«.

Tu imamo nekaj bivših avangardistov in starejših D'Ottonejevih podreptnikov, ki te celo pošteno naklestijo, ako le z besedo ugovarjaš njihovu obrekovanju.

Če te tujec ne stiska, te pa bratec tlačil! Da pridemo z dežja pod kap, si med borbo za svobodo res nismo predstavljali. Sedanje svobode nas je prav sram.

Ali bo tudi tega nasilja kdaj konec? Upamo, ker surovo nasilje vzbuja vedno več odpora.

SEDLO

Po zgledu drugi župnij se je tudi mnogo orok iz naše fare odločilo, da gredo k sv. birmi. Odšli so v treh skupinah, dne 7. in 21. septembra otroci iz Sedla in okolice, dne 23. septembra otroci iz podružnice Podbele. Vseh je bilo 31, nekateri, zlasti manjši, pa so odnesli sv. birmo na drugo leto, če Bog da. Vsi birmanci so bili veseli in zadovoljni. Prejeli so jarove Sv. Duha, videli prevz. g. nadškofa in bili še povrh po večini prvič v Gorici, ki je že malo večja kot naše vasi. Kot otroci božji so odšli od doma, kot vojaki Kristusovi so se vrnili s trdnim sklepom, da bodo Jezusu zvesti do groba.

Listnica Uredništva

Z nesvobodnih tal

Č. g. urednik! Če imate kaj prostora, prosim objavite sledeče: »Pred kratkim sem dobil v roke kos »Ljudske pravice« iz tistih dni, ko se je v Ljubljani vršila obravna proti Rupniku in ostalim.

Preberem in že po prvih vrsticah spoznam, da jim očitajo prav tiste zločine, ki so jih oni prvi uprizarjali nad našim narodom: kako so masakrirali ljudi, ki so se jim že predali, kako so mrtvim sekali prste, da so se polastili prstanov, kako je »zločinec« Hacin ustanovil več mučilnic v Ljubljani in okolici ter je vsa Ljubljana poslušala tuljenje mučenih, kako so celo vojni kurati pri domobranci znali bolj operirati s strojnico, kot z monštranco i. t. d. — Vse te nečedne reči pa naj verjamejo tisti, ki niso osebno poznali ljubljanskega škofa, ali našega prebлага g. Terčelja ali dobričine N. Velikonja, ali mladega pesnika Piščanca i. t. d. Dalje naj verjamejo tisti, ki ni slišal stotkanja mučenih Slovencev v partijskih ječah in ni sam okasil bič tov. Živka v Ajdovščini; naj verjamejo tisti, komurni veriga drobila kosti v zapestju, kogar ni tresla elektrika, ali kdor se še ni davil v brez-zračnih »bunkerjih«, in slednjič, kdor ne ve za jame, polne naših mučencev, in številne grobove, posejane po naši nesrečni zemlji.

Bivši part. ujetnik.

Mi smo lani 18. oktobra v članku »Brez krivde« povedali glede teh nasilnosti svoje mnenje. Grešilo se je izven in znotraj obidja. A prvi greh je bil storjen od partizanov. Zato so oni najmanj poklicani metati kamenje na tiste, ki so manj grešili ali sploh niso grešili. Krivec, četudi zmagovalac, ostane pred Bogom krivec. Bog pa ne dela obračuna vsako soboto; delal ga bo pa gotovo, ko pride njegov dan.

KAJ JE KOMUNIZEM?

Hudičovo žganje,
ki te zaziblje
v peklenke sanje.

Pojasnilo

Dnevnik »Il Lavoratore« je objavil dne 10. oktobra t. l. članek pod naslovom »Progresso o regresso?«, v katerem stavi opazke k pritožbam nekake občinskega nastavljenca zaradi prekratkega letnega dopusta.

Da bo občinstvo poučeno o dejanskem stanu stvari, se dajajo naslednja pojasnila:

V februarju 1946 je mestna uprava na prošnjo občinskih delavcev sklenila, da bodo ti imeli v vsem in povsod iste pravice in dolžnosti, kot so določene za delavce privatnih industrijskih obratov. Naravna posledica bi bila, da bi tudi letni dopust bil izenačen z dopustom industrijskih delavcev in bi torej trajal 6 dni. Kljub temu je občinski svet pri sklepanju novega poslovnika za občinske čelavce odredil, naj dopust traja 8 dni.

Če bodo v bodoče izdane za delavce industrijskih podjetij nove odredbe, na podlagi katerih bi podaljšana doba letnega dopusta, bo tudi mestna uprava izdala enake odredbe za svoja delavce.

Županstvo Gorice

Obvestilo

Po zakonskih določbah so za preiskavo in pripravo prošenj za privilegirane vojne penzije pooblašeni občinski uradi. Za goriško občino posluje »Pokojninski urad« (Ufficio Pensioni) v ulici Garibaldi h. št. 20, I nadst.

Prizadeti se lahko obrnejo na omenjeni pokojninski urad vse delovne dni od 8.30 do 12. Tam bodo prejeli vsa potrebna pojasnila za pripravo prošenj, katere bo potem urad odposlal na pristojno finančno oblast.

Urad posluje brezplačno. Zato naj si prizadeti ne delajo nepotrebnih stroškov pri privatnih posredovalcih ali uradih.

Železniški vozni red

Železniški vozni red je naslednji: Gorica glavni kolodvor:

ODHODI:

V Trst: 6.17, 8.30, 14.2, 17.5, 18.9, 22.21.
V Videm: 6.38, 8.26, 14.5, 18.30, 21.39.
V Ajdovščino: 4.20, 17.30.

PRIHODI:

Iz Trsta: 6.33, 7.50, 8.23, 14, 15.12, 18.25, 21.27.
Iz Vidma: 6.5, 7.19, 13.55, 18.4, 22.18.
Iz Ajdovščine: 6.37, 18.55.

Autobusni vozni red

Novi autobusni vozni red je naslednji: v Rim: vsako sredo ob 6. uri; v Bologno: ob torkih in petkih ob 6. uri; v Milan: v četrtek in nedeljo ob 6. uri.

Dnevni vozni red ob delavnikih:

odhodi iz Gorice: v Trst: 7, 13.20; v Videm: 3.30, 13.25, 18; v Gradec: 14; v Palmanovo: 14; v Gradsko: 13, 14, 16, 18.30; v Červinjan: 17; v Tržič: 13.16; v Tolmin: 15; v Čedad: 16; v Dobrovo: 12.30, 17.

IZJAVA

Dne 17. X. je guverner na mitingu v Vipolžu povedal svojim vernim poslušalcem tudi sledečo senzacionalno vest: Brumat je bil z Ribijem v Parizu, kjer je prodal Gorico Italiji. — To naj bi bil seveda nov dokaz »izdajalskega početja« slovenske duhovščine. — Zato so po povratku oba zaprli.

Izjavljam, da sem imel z g. inž. Ribijem zadnjič opravilo, ko smo pošiljali pomoč slovenskim internancem v Gonars. Izjaviti moram tudi, pa naj bo to zame častno ali sramotno, da nisem še nikdar v življenju hodil po pariških bulvarjih, še najmanj na račun delovnega ljudstva.

Z mejami se pa ne pečam, ker imam dovolj opravka s kraljestvom božjim, ki nima mej.

To naj vedo dobri ljudje, da ne bodo hodili spraševati, ali sem v ječi ali ne. Tudi ne bi hotel, da bi bil kak revež razočaran, ako bi me prosil za podporo na račun pariške kupčije.

V Gorici dne 21. X. 1946.

Dr. M. BRUMAT
stolni kanonik

Uprašanje

»PRIMORSKEMU DNEVNIKU«

Ljudje govorijo, da se partiji nočejo cerkveno poročiti, ker jim je to prepovedano. Na Krasu, v Vipavski dolini, na Tolminskem je precej civilnih porok. Skoro vse so poroke partijcev ali partijek. Kako je vendar s to rečjo? Saj smo vprav od partijcev slišali zartjevanje, da se vsakdo lahko poroči tudi cerkveno, če hoče. Zato prosimo Prim. dnevnik, ki je v tej stvari gotovo najbolje poučen, da nam pojasni, ali se partiji nočejo ali ne smejo cerkveno poročiti.

Darovi

Fant s Krasa, ki se mu gabi lažnivost komunističnega časopisa, 200; fant iz Reke, ki je vesel, da imajo Slovenci še en časopis, ki govori resnico, 50; N. N. iz Vogrškega 100; N. N. iz Brd 300; iz Štandreža 515; Šempeter 150; iz Bovca 200; Kobariid preplačila 3000; N. N. Bilje 100; N. N. s Krasa 200, Solkan preplačila 200; iz Sv. Ivana v Trstu 1000; v zadoščenju Bogu za skrušenje nedelj 100; N. N. z željo, da bi svoji v coni B spregledali, 100; Šempeter 300; mesto venca na grob č. g. Izidorja Zavatlava resnicoljubni Ročinjci 1550; dobri verniki iz gorenjopoljske župnije, ogorčeni nad umorom svojega župnika, v priznanju njegovemu delu 4000; Urovi rojaki izpod Čevna, ker si je upal pred vsem svetom povedati to, česar si mi niti misliti ne drznemo, ne da bi se prej trikrat ozrli, če nam kdo v glavo ne gleda, 200; iz livških Ravni 130; N. N. iz cone B 100; iz Modreje 500; ena družina iz Strmca 50; N. N. iz Loga pod Mangartom 100; v spomin nesmrtnemu borecu za vero in domovino, našemu angelu varuhu č. g. Izidorju Zavatlavu iz tovarne v Anhovem 500, iz M. 1000; v čast M. B. s prošnjo za boljše čase 100; sorodniki enega od številnih po nedolžnem ubitih 50.

Bog povrni!

Odgovorni urednik

msgr. ALOJZIJ NOVAK

Tiskano z dovoljenjem A. I. S.

Tisk. G. Iucehi - Gorica